

Compliance для бізнесу: з чого починати?

- 10+ років практичного досвіду в юриспруденції
- робота в державному секторі
- активна громадсько-політична діяльність
- комплексний юридичний супровід бізнесу
- випускник Програми “Права людини в бізнес середовищі”
- сертифікований compliance – офіцер (ПАКУ)

Андрій Кавчук

*адвокат, партнер
практик корпоративного
права та комплаєнсу*

Бізнес **vs** Корупції: реалії України!

Порошенко в Давосі: Борюся з корупцією не через гроші МВФ

П'ятниця, 26 січня 2018, 14:45

7414 ПЕРЕГЛЯДІВ

52

Петро Порошенко і директор-розпорядник МВФ Крістін Лагард
фото: ПРЕС-СЛУЖБА ПРЕЗИДЕНТА

Президент Петро Порошенко вважає боротьбу з корупцією в Україні пріоритетом своєї президентської політики.

Про це він заявив у п'ятницю, виступаючи на панельній дискусії Всесвітнього економічного форуму в Давосі.

Гройсман вважає корупцію перебільшеною проблемою

П'ятниця, 12 січня 2018, 12:12

20692 ПЕРЕГЛЯДИ

111

Прем'єр-міністр Володимир Гройсман вважає, що проблема корупції в Україні перебільшена і використовується ворогами для дестабілізації держави.

Про це голова уряду заявив в інтерв'ю грузинському "Forbes", яке він поширив у [Facebook](#).

"Багато наших ворогів зацікавлені в дестабілізації України, і вони завжди висувають проблему корупції в нашій країні. Вони постійно повторюють, що корупція дуже поширена... І я вважаю, що це перебільшено", – сказав Гройсман.

Робот Софія "зламалась" після питання про корупцію в Україні

26 СІЧНЯ, 2018, 13:03

Україна в Світі: рейтинги

- **Міжнародне дослідження (Ernst & Young Fraud Survey 2017)**
- 1 місце серед 41 країн, за 2 роки піднялася з 7-го на 1-ше, рівень корупції 88 %

- У всесвітньому рейтингу **CPI (індекс сприйняття корупції)**
- Україна посідала 131 місце зі 176 країн (2016)

- **TRAC – Прозорість корпоративної звітності**
- лише 38% приватних та державних українських компаній працюють на засадах прозорості та підзвітності
- майже 62% – далекі від стандартів прозорості
(ТОПи: ДП «НАЕК «Енергоатом», ПАТ «Укртелеком», ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг», ПАТ «Миколаївобленерго», Philip Morris Україна....)

Опитування сприйняття корупції бізнесом Американської торговельної палати в Україні

- **91%** представників бізнес-спільноти стикалися з корупцією у 2017 році (на 10% більше, ніж 2016).
- **27%** вважають реальним кроком для її подолання запуск антикорупційного суду.
- Вже протягом 3 років суди вважаються найбільш корумпованими серед усіх державних органів

Чому «корупційний» бізнес – слабкий?

- залежність успіху від персоналій
- загроза особистій безпеці власника
- втрата цінних добросовісних працівників
- проблема допуску до тендерів
- проблеми з виходом на міжнародний ринок
- низька вартість бізнесу

- неможливість просування кращих кадрів, погіршення морального середовища у колективі
- падіння конкурентоздатності та втрата клієнтів
- втрата конфіденційної інформації, розкрадання цінностей
- репутаційні втрати компанії

"Корупція" vs "Комплаєнс" хто переможе?!

Корупція – це використання **особою**, наданих їй **повноважень** та пов'язаних із цим **можливостей** з метою одержання **неправомірної вигоди** (грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав).

ч. 1 ст. 1 Закону України “Про запобігання корупції”

“Державна” корупція

- посадові особи органів влади
- орган влади + бізнєс

“Комерційна” корупція

- B2B
- B2C

GlaxoSmithKline (GSK) - світовий виробник лікарських засобів у 2013 році владою Китаю ініційовано розслідування за підозрою у виплаті до 490 млн. \$ через 700 туристичних агенств лікарям в обмін за продаж своєї продукції. Одразу ж після порушення антикорупційного розслідування акції компанії впали на 61 %.

НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Закон США про корупцію за кордоном 1977 (FCPA)

**Закон Сполученого Королівства про боротьбу з хабарництвом
(UK Bribery Act 2010)**

Bribery Act 2010

Міжнародний стандарт
ISO 37001 «Anti-bribery management systems»

НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Конвенція ООН проти корупції

(ратифікація 18.10.2006 / набрання чинності 01.01.2010)

Закон України «Про запобігання корупції»

Типова антикорупційна програма, затверджена рішенням НАЗК від 02.03.2017

Методичні рекомендації щодо підготовки та реалізації антикорупційних програм юридичних осіб (Рішення НАЗК від 22.09.2017 р. №734)

Відповідальність

Адміністративна

(ст. 172-4 – 172-9, 185-13, 188-46 КУпАП):

- порушення обмежень щодо отримання подарунків
- порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;
- незаконне використання інформації;
- порушення вимог фінансового контролю;
- невжиття заходів протидії корупції;
- невиконання приписів НАЗК, НАБУ тощо.

Санкції:

- штраф (від 3 400 до 42 500 грн)
- конфіскація
- позбавлення права обіймати певні посади

Кримінальна

(ст. 364 – 366, 368 – 369-2 КК)

- зловживання владою або службовим становищем
- зловживання повноваженнями
- прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою
- службове підроблення
- незаконне збагачення;
- підкуп
- пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі;
- зловживання впливом

Санкції:

штраф (від 2 550 до 25 500 грн); • конфіскація; • арешт;
• громадські роботи; • обмеження волі; • позбавлення волі; • позбавлення права обіймати певні посади

Корупційні справи 2017 року за порушення Foreign Corrupt Practices Act (FCPA)

Джерело: <https://www.sec.gov/spotlight/fcpa/fcpa-cases.shtml>

- *Halliburton* - Компанія погодилася виплатити 29,2 мільйонів доларів США, а колишній віце-президент - штраф у розмірі 75 тис. Доларів для погашення платежів, пов'язаних з виплатами місцевої компанії в Анголі під час виграшу на вигідних контрактах на послуги нафтових родовищ
- *Michael L. Cohen and Vanja Baros* - колишні керівники Och-Ziff були обвинувачені в тому, що вони були рушійними силами далекосяжної схеми отримання хабаря, яка давала десятки мільйонів доларів хабарів урядовцям високого рівня в Африці
- *Orthofix International* - Компанія-виробник медичних виробів, у штаті Техас, виплатила понад 6 млн дол.США, через те, що її дочірня компанія в Бразилії використовувала високі знижки та незаконні платежі, щоб спонукати державних лікарів використовувати продукти Orthofix

Корупційні справи 2017 року за порушення Foreign Corrupt Practices Act (FCPA)

Джерело: <https://www.sec.gov/spotlight/fcpa/fcpa-cases.shtml>

- *SQM* - чилійська хімічна та гірнича компанія "Sociedad Quimica y Minera de Chile S.A." заплатила понад 30 млн дол. США для вирішення цивільних та кримінальних справ, якими визнано порушення FCPA - платежі чилійським політичним діячам;
- *Biomet* - Виробник медичного обладнання, штат Індіана, погодився заплатити понад 30 млн дол. США, щоб вирішити розслідування антикорупційного відомства компанії "SEC" та Міністерства юстиції у Бразилії та Мексиці
- *Cadbury Limited / Mondelez International* - Глобальна компанія з перекусу погодилася виплатити штраф у розмірі 13 мільйонів доларів США за порушення FCPA, вчинені після того як *Mondelez* (тоді *Kraft Foods Inc.*) придбала *Cadbury* та її дочірні компанії, одна з яких знаходиться в Індії, яка почала робити незаконні платежі для отримання державних ліцензій і погоджень для шоколадної фабрики в Бадді

"Комплаєнс" (від англ. *compliance* - відповідність, виконання вимог, правил) - концепція ведення бізнесу з дотриманням:

- *законів України та міжнародних актів*
- *галузевих правил і стандартів*
- *етичних норм (кодексів поведінки)*

Комплаєнс = корпоративна етика + закон

Ключ до успіху = воля + рішення керівника/власника

КОМПЛАЄНС-ПОЛІТИКА: ПЕРЕВАГИ

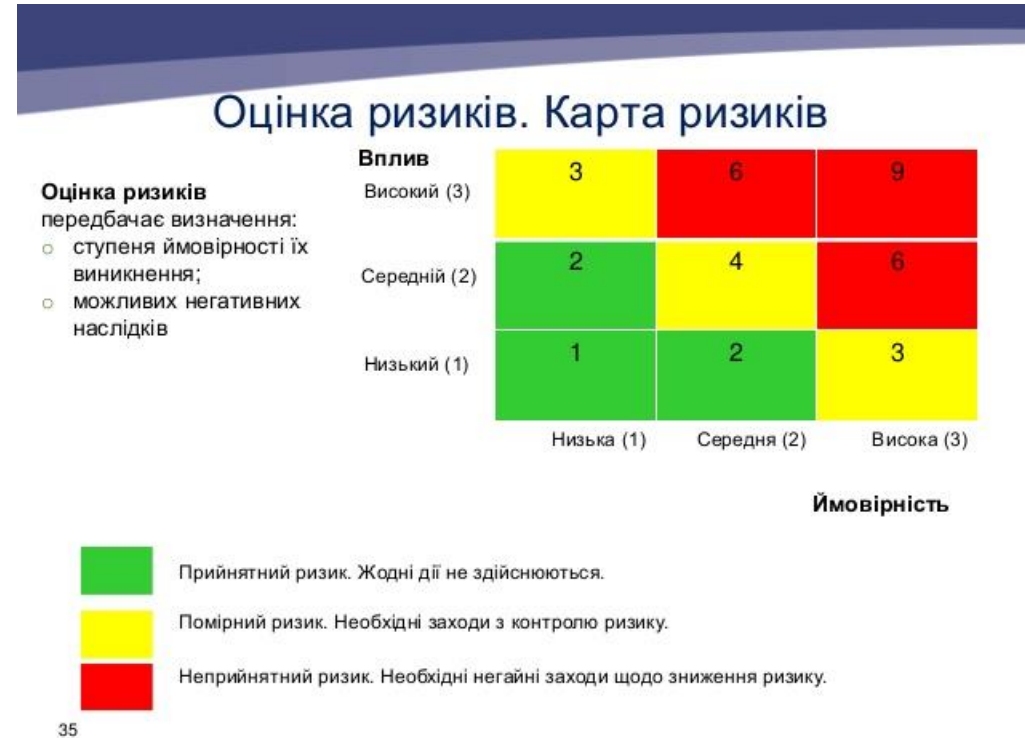
- підвищення конкурентоспроможності
- підвищення довіри
- поліпшення репутації
- поліпшення відносин з контрагентами
- покращення управління ризиками
- захист бізнесу від розкрадань, шахрайства
- переваги при участі в тендерах

Крок 1:

Визначення ризиків:

- 1) Власної бізнес діяльності
- 2) Сфери бізнесу в цілому
- 3) Територіальні особливості

*Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затверджено
Рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 № 126*

Крок 2:

Оцінка та управління ризиками

- Визначення найбільш «ризикових» функціональних підрозділів компанії та посад (*дистрибуція, закупівлі, продажі...*)
- Оцінка ступеню ризиків по структурних підрозділах
- Виокремлення значних ризиків і оцінка ймовірності їх виникнення
- Створення переліку ділових операцій в зоні комплаєнс-ризиків
- Розробка плану управління ризиками
- Впровадження плану управління ризиками
- Моніторинг (оцінка і перегляд) плану управління ризиками та його виконання

Крок 3

Розробка і впровадження програми комплаєнсу

- **ТИПОВА АНТИКОРУПЦІЙНА ПРОГРАМА** юридичної особи, рішення НАЗК від 02.03.2017 № 75
- **Методичні рекомендації щодо підготовки антикорупційних програм органів влади**, Рішення НАЗК 19 січня 2017 року № 31
- Кодекс етики /стандарти поведінки
- Політики і процедури

Крок 4

Підготовка і призначення комплаєнс – офіцера (служби, комітета)

- Професійна підготовка
- Одноособово / колегіально (*юрист, аудитор, служба безпеки..*)
- Співпраця із іншими структурними підрозділами

Крок 5

Тренінги і навчання:

- Політика відкритих дверей і доступності
- Залучення середньої ланки
- Обговорення в команді і зворотній зв'язок
- Внутрішня комунікація / історії життя компанії
- Перевірка доступності та сприйняття матеріалу працівниками

Крок 6

Нагляд за належним впровадженням та виконанням

- Чітка структура і місце комплаєнс служби (офіцера)
- Незалежність і пряма комунікація
- Структурна підзвітності
- Чітко визначенні функції і повноваження
- Система стримувань і противаг

Крок 7

Моніторинг і аудит:

- Показники із затвердження політик, процедур, та їх виконання / виключень
- Відомості про тренінги і сприйняття інформації (тестування)
- Опитувальники та анкетування
- Зверненнях по каналах комунікації (гаряча лінія, скринька)
- Виявленні ризики та їх мінімізація
- Комунікація
- Позачергові перевірки

Крок 8

Канали комунікації та отримання інформації:

- Гаряча лінія
- Кабінет довіри
- Скринька (оф-/он- лайн)
- Гарантія конфіденційності
- Розслідування
- Швидкі та ефективні заходи реагування на репресії, переслідування, дискримінацію

Крок 9

«Батіг і пряник»

- Заохочення етичної поведінки та лідерства
- Преміювання за вдосконалення комплаєнс практик
- Інтеграція дотримання норм ділової етики та комплаєнсу в загальну систему оцінювання персоналу
- Особливі дати: день/місяць комплаєнсу

....

Санкції за порушення (депреміювання, звільнення, відповідальність за законодавством)...

Крок 10

Засоби вдосконалення, реагування на порушення і вдосконалення комплаєнсу

- Вчасно
- Системно
- Поетапно
- Виважено/мудро
- Немає межі досконалості

КОМПЛАЄНС-ПОЛІТИКА: ЗАХОДИ

Compliance-officer

Політика відкритих дверей
compliance-officer-а

Чіткі етичні правила та
санкції

Чіткий порядок дій при
конфлікті інтересів

Обмеження роботи з
родичами

Семінари та тренінги

Антикорупційна експертиза

Обговорення
антикорупційних стандартів

Максимальна прозорість

Інструменти оцінки
корупційних ризиків

Анонімні канали
інформування

Захист викривачів

Антикорупційні норми у
внутрішніх документах

Процедури моніторингу

ЧИ МОЖЛИВИЙ COMPLIANCE на аутсорсингу?

**Розробка
антикорупційної
програми**

**Розробка стандартів
поведінки при
корупційних ризиках**

**Підготовка compliance
- офіцерів**

**Визначення сфер
корупційних ризиків**

**Консультування з
процедури
впровадження
антикорупційної
політики**

**Розробка кодексу
етики**

**Навчання та тренінги
для персоналу**

**Визначення посад з
підвищеним
корупційним ризиком**

ВИБІР ЗА ВАМИ!

Наші контакти:
+38 (067) 32 00 158
ua.legalaid@gmail.com
місто Львів,
вулиця Здоров'я, 16

Дякую за увагу!